

Η ΚΥΠΡΟΣ ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΝ ΑΠΟΨΙΝ*

Υπό ΧΡ. ΕΥΕΛΠΙΔΟΥ

Ἡ Κύπρος εἶναι μεγαλύτερα ἀπὸ τὴν Κρήτην εἰς ἔκτασιν, ἀλλ' ἔχει μικρότερον πλῆθυσμόν, ὃ ὅποιος ἀνήρχετο τὸ 1958 εἰς 550.000 περίπου κατοίκους. Ὁ πλῆθυσμὸς οὗτος παρουσιάζει ἀνιούσαν ἀξίησιν κατὰ 1,63% ἐτησίως, ἦτοι κατὰ 20.000 ἄτομα περίπου. Ἐκ τούτου 50,5% καταγίνονται εἰς τὴν γεωργίαν, 1,9% εἰς τὰ μεταλλεῖα καὶ 22,1% εἰς τὴν βιομηχανίαν, τὴν βιοτεχνίαν καὶ τὰς οἰκοδομίας.

Οἱ ἀνεργοὶ ἀνέρχονται εἰς 2.250, εἰς τοὺς ὅποιους ὁμιῶς πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ τοὺς ὑποαπασχολουμένους ἀγρότας. Ἀλλ' ἐπιβάλλεται νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἐκ τοῦ ἐργαζομένου πλῆθυσμοῦ ἀπασχολοῦντο ὑπὸ τῶν βρετανικῶν ἀρχῶν ὡς κυβερνητικοὶ ὑπάλληλοι τὸ 1951 5.923, τὸ 1957 10.492, τὸ 1958 11.065 καὶ ὡς κυβερνητικὰ ἐργάται ἀντιστοίχως 5.082, 7.208 καὶ 5.245 καὶ τέλος ὡς ἐργάται στρατιωτικῶν ἔργων τὸ 1951 3.089, τὸ 1957 9.020 καὶ τὸ 1958 8.961. Ὁ περιορισμὸς τῶν στρατιωτικῶν ἔργων καὶ τῶν κυβερνητικῶν ἐργατῶν θὰ φέρῃ ἀσφαλῶς ἀξίησιν σοβαρὰν τῆς ἀνεργίας.

Μὲ θάσιν 100 τὸ 1950, ὃ δείκτης τῶν ἡμερομισθίων ἀνῆλθε τὸ 1958 εἰς 219. Ἡ μεγαλύτερα ἀξίησις παρουσιάζεται εἰς τὸν γεωργικὸν τομέα, ὅπου ἀνῆλθεν εἰς 239, καθότι: ἰ) πρῶτον τὰ γεωργικὰ ἡμερομισθία ἦσαν πολὺ χαμηλὰ καὶ δεῦτερον διότι τὸ πλεῖστον τῶν χρησιμοποιουμένων εἰς κυβερνητικὰ καὶ στρατιωτικὰ ἔργα εἶναι ἀγρόται, οἱ ὅποιοι προτιμοῦν αὐτὴν τὴν ἀπασχόλησιν διότι εἶναι συνεχῆς (ὄχι ἐποχιακὴ) ἔχει ὀλιγωτέρας ὥρας ἐργασίας καὶ ἀμείβεται καλύτερα. Οὕτω ἀπὸ τοῦ 1953 παρουσιάζεται συνεχῆς μείωσις τῶν ἀσχολουμένων εἰς τὴν γεωργίαν, τῶσιν αὐτοκαλλιεργητῶν ὄσον καὶ ἐργατῶν (150.100 τὸ 1953 καὶ 134.000 τὸ 1958). Τὸ πλεῖστον τῶν ἀσχολουμένων εἰς τὴν γεωργίαν εἶναι αὐτοκαλλιεργηταὶ καὶ ἰδίως τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας των, πρὸ πάντων αἱ γυναῖκες (122.500 αὐτοκαλλιεργηταί, ἔναντι 8.000 ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων).

Ἀντιθέτως ὑπάρχει ἀξίησις τοῦ ἐπενδυθέντος κεφαλαίου εἰς τὴν γεωργίαν εἰς μηχανήματα, ἀγροτικὰ κτίρια καὶ φυτείας, εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀξίηθῃ ἢ παραγωγικότης τῶν μειωθέντων ἐργατῶν καὶ ἢ ἀπόδοσις τῆς κυπρια-

* Ἀνακοίνωσις γενομένη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἑταιρείαν Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν (4 Μαρτίου 1960).

κῆς γῆς. Τὸ ποσοστὸν τῆς γεωργικῶς χρησιμοποιουμένης γῆς εἶναι ὑψηλὸν καὶ φθάνει τὰ 2)3 τῆς ἑλῆς ἐκτάσεως. Σημαντικὸν μέρος αὐτῆς καλύπτεται ἀπὸ χαρουπεῶνας, μὲ μεγάλην ἀπόδοσιν καὶ ἀρίστην ποιότητα καὶ ἐλαιῶνας μὲ περιοδικὴν καὶ περιορισμένην μᾶλλον ἐσοδεῖαν. Μικρὰ σχετικῶς ἑκτασις καλύπτεται ἀπὸ ὕψωφόρα, κυρίως εἰς τὴν βουνώδη περιοχὴν Τρόδος, μετρίας ποιότητος. Τὰ τελευταῖα ἰδίως ἔτη ἔγινε σοβαρὰ ἐπέκτασις τῶν ἐσπεριδοειδῶν.

Τὰ σιτηρὰ (σίτος καὶ κριθή) καλύπτουν τὰ 2)3 τῆς ἀροσίμου γῆς, διότι ἡ τιμὴ συγκεντρώσεώς των εἶναι ἱκανοποιητικὴ, ἤτοι: Λίρας 40 διὰ τὸν σίτον, κατὰ τόννον, Λίρας 24 διὰ τὴν κριθήν. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἀπόδοσις τῆς κριθῆς εἶναι μεγαλυτέρα καὶ ἀσφαλεστέρα ἀπὸ τὸν σίτον, ἡ χρηματικὴ ἀπόδοσις καὶ τῶν δύο αὐτῶν καλλιιεργειῶν εἶναι ἴση. Συνήθως ἡ ἐσοδεῖα τῶν σιτηρῶν καλύπτει τὰ 2)3 τῶν ἀναγκῶν τῆς Νήσου, παρ' ἑλόν ἔτι παρατηρεῖται: σημαντικὴ αὐξήσις τῆς καλλιιεργείας ὡς ἐκ τῆς μηχανικῆς καλλιιεργείας καὶ τῆς χρήσεως χημικῶν λιπασμάτων. Αἱ ἀγροαπαύσεις καλύπτουν τὸ 1)3 τῶν ἀροσίμων ἐκτάσεων, χρησιμοποιούμεναι ὡς λειθάδια, καθ' ὅσον μάλιστα καλλιιεργῶν ἐλάχιστα κτηνοτροφικὰ φυτὰ. Καλλιιεργῶν ἀκόμη πατάτες, ὄσπρια καὶ εἰς μικρὰν κλίμακα κτηνοτροφικὰ φυτὰ, δηλ. βάμβακα μὲ ἐλαττωμένην ἑκτασιν καὶ καπνὰ κατωτέρας ποιότητος.

Σημαντικώτερος, μετὰ τὰ σιτηρὰ κλάδος τῆς γεωργίας εἶναι ἡ ἀμπελοφυτρία, ἡ ἥποια ἀπλώνεται κυρίως εἰς τὰς ἀμυνώδεις ἐκτάσεις τῆς Λεμεσοῦ καὶ τῆς Πάφου. Αἱ σταφυλαὶ χρησιμοποιοῦνται, εἴτε ὡς ἐπιτραπέζιοι, εἴτε διὰ σταφίδας, εἴτε δι' οἶνοποιῶν καὶ δι' οἶνοπνευματοποιῶν. Ἡ καλλιιεργεῖα αὕτη ἐπιχορηγεῖται σημαντικὰ, ἀλλὰ καὶ στοιχίζει πολὺ διότι γίνεται μὲ σιδήψμο. Εἰς τὴν κτηνοτροφίαν παρατηρεῖται σοβαρὰ μείωσις τῶν ἀροτριῶντων καὶ τῶν ζῶων μεταφορᾶς, ὅπως ἄλλωστε καὶ παντοῦ. Ἐπάρχει μικρὰ μόνον αὐξήσις τῶν προβάτων. Ἄλλ' αἱ εἰσαγωγαὶ εἰς κρέας καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα ἑδεκαπλασιάσθησαν καὶ ἔφθασαν εἰς 2 ἑκατομ. Λίρας. Τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς κυπριακῆς κτηνοτροφίας εἶναι ἔτι: εὐρίσχεται ἀκόμα χωρισμένη ἀπὸ τὴν γεωργικὴν ἐκμετάλλευσιν. Τέλος ἡ δασικὴ ἑκτασις καταλαμβάνει τὰ 18,5% τῆς Νήσου καὶ ὑπάρχει: κυρίως εἰς τὰ βουνά. Καλύπτει μόνον τὸ 1)3 τῶν ἀναγκῶν τῶν κατοίκων.

Τὰ μεταλλεῖα τῆς Κύπρου περιέχουν χαλκοπυρίτας, σιδηροπυρίτας καὶ ἀμίαντον. Ἐπάρχει αὐξήσις τῆς ἐξορυσσόμενης ποσότητος ἀλλὰ σοβαρὰ μείωσις τῆς τιμῆς των, ἔνεκα τῶν διεθνῶν συνθηκῶν. Παρατηρεῖται: καὶ ἐδῶ μείωσις τῶν ἐργαζομένων, ἀπὸ 6.000 εἰς 5.000 ἐντὸς τοῦ τελευταίου ἔτους, ἔνεκα μεγαλυτέρας μηχανοποιήσεως. Ὅλα σχεδὸν τὰ μεταλλεῖματα αὐτὰ ἐξάγονται καὶ ἀποτελοῦν 62—52% τῆς ὀλικῆς ἀξίας τῶν ἐξαγωγῶν τῆς Νήσου.

Αἱ ὑπάρχουσαι βιομηχανίαι εἰς τὴν Κύπρον εἶναι, κατὰ κανόνα, γεωργικαί. Οἰνοποιεῖα καὶ οἰνοπνευματοποιεῖα, μῦλοι, χαρουπόμυλοι, ἓνα κονσερβοποιεῖον, ἓνα γαλακτοκομεῖον. Ἀπὸ διετίας ἰδρύθη καὶ ἐργοστάσιον τοιμμένων, πὺ καλύπτει τὰ 70% τῶν ἐγχωρίων ἀναγκῶν. Τὸ μόνον ὁμῶς ὑπάρχον ὑφαντουργεῖον ἔπαυσε νὰ ἐργάζεται, διότι δὲν ἔχει οὐδεμίαν προστασίαν ἔναντι τῶν εἰσαγομένων ὑφανμάτων. Παρουσιάζεται καὶ εἰς τὴν βιομηχανίαν αὐξήσις τοῦ ἐπενδυσθέντος κεφαλαίου, τὸ πλεῖστον ὁμῶς τούτου προέρχεται ἀπὸ θάνατα καὶ μάλιστα ἐμπορικῶν Τραπεζῶν, δηλ. συναφθέντα ὑπὸ δυσμενεῖς ἔρους. Σημαντικὴν μείωσιν παρουσιάζει καὶ ἡ βιοτεχνία, μὲ τὴν ἐπικράτησιν ἰδίως τῶν εἰσαγομένων βιομηχανικῶν εἰδῶν. Ἀκόμα καὶ τὰ περιφρήματα κεντήματα τῶν Λευκάρων ἀντικαθίστανται ἀπὸ ἄλλα εἰσαγόμενα ἐκ Χόγκ Κόγκ.

Τὸ ἔθνικόν εἰσόδημα ἀνῆλθεν τὸ 1957 εἰς λίρας 75 ἑκατομ. καὶ τὸ 1958 εἰς λίρας 70 ἑκατομ., ἴτις λίρας 128 κατὰ κεφαλὴν κατοίκου δηλ. εἰς 358 δολλάρια, ἔναντι 280 δολλαρίων εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τὸ εἰσόδημα τοῦτο προέρχεται κατὰ 22,6% ἐκ τῆς γεωργίας, 10,1% ἐκ τῶν μεταλλείων καὶ 18% ἀπὸ τὴν διοίκησιν καὶ τὸν στρατόν. Ἀντιπροσωπεύει 35% μισθοῦ καὶ ἡμερομίσθια, 4,2% τόκους, 15,9% ἐνοίκια καὶ 44,9% κέρδη.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον, αἱ εἰσαγωγαὶ εὐρίσκονται εἰς ἄνοδον ἀπὸ τοῦ 1953, ἔφθασε τὸ 1957 εἰς λίρας 45 ἑκατομ. (μᾶξιμουμ) καὶ ἐμειώθη τὸ 1958 εἰς 36,5 λίρας. Ἀντιπροσωπεύει : 15% τρόφιμα, 3,8% ποτὰ καὶ καπνόν, 3,8% πρώτας ὕλας, 11,1% πετρελαιοεῖδη, 35,4% βιομ. εἶδη, 19,8% μηχανάς. Αἱ ἐξαγωγαὶ ἀντιπροσωπεύουν 28,6% τρόφιμα, 7% ποτὰ καὶ καπνόν, 54,9% πρώτας ὕλας (μεταλλεύματα). Τὰ κυριώτερα ἐξαγωγικὰ εἶδη εἶναι : τὰ ἐσπεριδοεῖδη, ἀξίας λιρῶν 1.976.000, εἰς ἄνοδον, χαρούπια καὶ γόμα χαρουποσπόρου λίρας 1.050.000 σταθερά, οἶνοι καὶ οἰνοπνευματώδη λίρας 1.096.000 εἰς ἄνοδον. Πατάτες λίρας 967.000, μᾶλλον σταθερὰ ἀλλὰ μὲ ἔτησις διακυμάνσεις. Ἐξ αὐτῶν εἰς :

Περιοχὴν στερλίνας	36,7%	μὲ εἰδ. διαμῶς
Ο. Ε. Ε. C.	51,0%	κυρίως μεταλλεύματα εἰς Γερμανίαν
Ζώνη δολλαρίων	6,6%	
Ἄλλαι περιοχαί	5,1%	

Αἱ ἐξαγωγαὶ παρουσιάζουν αὐξήσιν εἰς ἀξίαν κατὰ 59% ἀπὸ τοῦ 1950 καὶ αἱ εἰσαγωγαὶ κατὰ 172%. Ἄν ἀφαιρέσωμεν ἀπὸ τὰς εἰσαγωγὰς τὰ ναυλα καὶ τὴν ἀσφάλειαν, ἔχομεν εἰσπράξεις 18,15 ἑκατομ. λιρῶν καὶ πληρωμὰς 31,77 ἑκατομ. Δηλαδή ἑλλειμμα λιρῶν 13,62 ἑκατομ. Τοῦτο καλύπτεται ἀπὸ τὰς Κυβερνητικὰς δαπάνας, πὺ ἀνέρχονται εἰς λίρας 14,27 ἑκατομ.

Ἡ εἰσροὴ χρήματος πρὸς ἐκτέλεσιν στρατιωτικῶν ἔργων καὶ διὰ δα-

πάνας τοῦ ἠϋξημένου στρατοῦ (περίπου λίρας 60 ἑκατομ.) ἔφεραν εἰς τὴν Νῆσον τὴν ψευδαίσθησιν τοῦ πλοῦτος. Ἐν τούτοις, οὔτε ἡ γεωργικὴ, οὔτε ἡ μεταλλευτικὴ, οὔτε ἡ βιομηχανικὴ παραγωγὴ παρουσιάζουν αὐξησιν. Ἡϋξήθησαν μόνον τὰ ἐμπορικὰ κέρδη. Ἡ ψευδαίσθησις αὕτη ἐκδηλώνεται εἰς ἀθρόας εἰσαγωγάς, εἰς νέα σπίτια, εἰς πληθώραν αὐτοκινήτων, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς ἀνῆλθεν ἀπὸ 12.067 εἰς 34.139 τὸ 1958. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἰδιωτικῶν αὐτοκινήτων ἠϋξήθη κατὰ 435% ἀπὸ τοῦ 1950, τῶν ταξί κατὰ 125% καὶ τῶν μοτοσυκλετῶν κατὰ 223%. Τὸ σύστημα τῶν πιστώσεων ἐβοήθησεν εἰς τούτο. Ἡ ψευδαίσθησις τῆς εὐημερίας ἐκδηλώνεται ἀκόμα ἀπὸ τὴν αὐξησιν τῆς κυκλοφορίας κατὰ 207% καὶ τῶν πιστώσεων κατὰ 267%, ἀλλὰ καὶ μετ' αὐξησιν τοῦ κόστους τῆς ζωῆς κατὰ 61,6%. Παρουσιάζεται αὐξησις τῶν ἡμερομισθίων κατὰ 119% κυρίως ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσιν στρατιωτικῶν ἔργων, δηλ. μὴ παραγωγικῶν, ἐκτὸς μερικῶν δρόμων, πού συνδέουν τὰς βρετανικὰς βάσεις. Ἡ ἐκτέλεσις στρατιωτικῶν ἔργων ἐπέφερον ἐξ ἄλλου μείωσιν τῆς ἀποδοτικότητος τῆς ἐργασίας. Πάντως ὑπάρχει βελτίωσις τοῦ γενικοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου. Ἀλλὰ τὰ ὑψηλὰ ἡμερομίσθια ἀποτελοῦν ἀνασταλτικὸν παράγοντα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας. Βεβαίως δὲν δύναται νὰ ἐπιζητηθῇ χαμηλόκιμα τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου, ἀλλὰ κυρίως νὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ αὐξησις τῆς παραγωγικότητος. Πάντως ἡ μικρὰ περιοχὴ τῆς Νήσου δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἀνάπτυξιν μεγάλης βιομηχανίας.

Εἰδικώτερον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας παρίσταται ἀνάγκη ἐκτελέσεως σοβαρῶν ὑδραυλικῶν ἔργων καὶ χαράξεως ὕδατικῆς πολιτικῆς (φράγματα, ὑπόγεια στρώματα), καθ' ὅσον μάλιστα ἡ ἀνομβρία ἀποτελεῖ περιοδικὸν φαινόμενον εἰς τὴν Νῆσον. Ἐξ ἄλλου τὸ ὑψηλὸν κόστος παραγωγῆς δυσχεραίνει τὰς ἐξαγωγάς, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἀνάγκη αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητος. Ἐπειτα οἱ εἰδικοί ὑποστηρίζουν ὅτι τὰ μεταλλεῖα τῆς Κύπρου θὰ ἐξαντληθοῦν ἐντὸς 10 ἢ 15 ἐτῶν, ἐκτὸς θεαίως ἂν εὑρεθοῦν ἄλλα κοιτάσματα ἀποδοτικά. Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας χρειάζεται θεαίως κάποιον προστατευτικὸν δασμολόγιον καὶ μέτρα προστατευτισμοῦ. Ἐνῶ ἡ Νῆσος ἔχει ἀλυκάς, εἰσάγει σήμερον τὸ κατανάλισκόμενον ἄλας, διότι ἰσχυρὸν ξένον τρᾶσι ἄλατος δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἐκμετάλλευσίν των! Ἐκτὸς τοῦ μικροῦ λιμένος τῆς Ἀμμοχώστου δὲν ὑπάρχουν παρὰ φυσικοὶ ὄρμοι εἰς τὴν Νῆσον καὶ παρίσταται ἀνάγκη κατασκευῆς ἐνὸς τοῦλάχιστον μεγάλου λιμένος. Ἡ ἀκριβεία τῆς ζωῆς εἰς τὴν Νῆσον καὶ τὰ περιοριστικὰ μέτρα τῆς Ἡνωμ. Ἀραβικῆς Δημοκρατίας, ἐπέφερον τὴν μείωσιν τῆς τουριστικῆς κινήσεως, ἐξαιρέσει ἑκατοντάδων τινῶν Ἑβραίων, πού ἔρχονται κατ' ἔτος, διότι δὲν ὑπάρχουν εἰς τὸ Ἰσραὴλ βουνὰ καὶ ἡ ζωὴ ἔκει εἶναι ἀκριβοτέρα. Ἐνδείκνυται ἐπίσης ἡ ἐξυγιάνσις τῆς πίστεως εἰς τὴν Νῆσον. Τὰ ὑψηλὰ κέρδη τῆς Τραπεζῆς τῆς Κύπρου δὲν ἀποτελοῦν ἐν-

δειξῆν ὑγιεῖς ἀσκήσεις τῆς πίστεως. Ἡ Συνεργατικὴ Τράπεζα δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ πλήρως τὴν καλλιεργητικὴν πίστιν διὰ τοὺς ἀγρότας. Καὶ ἡ Γεωργικὴ Τράπεζα, καταλλήλως ἀναμορφωμένη, θὰ ἠδύνατο νὰ καλύψῃ τὸν τμῆμα τῶν ἐγχειροβελτιωτικῶν ἔργων. Παρίσταται ὁμως ἀνάγκη ἰδρύσεως εἰδικῆς Τραπεζῆς Βιομηχανίας, ἐξασφαλίζουσα ξένα κυρίως εὐθηνὰ κεφάλαια. Ἐπίσης εἰς τὴν Διοίκησιν παρουσιάζεται ἑλλειψὶς στελεχῶν Διοικητικῶν καὶ Τεχνικῶν. Πολλοὶ Κύπριοι, εὐρισκόμενοι εἰς τὴν Ἑλλάδα κυρίως, θὰ ἠμποροῦσαν νὰ χρησιμοποιηθοῦν εἰς τὴν Νῆσον. Ὑπάρχει πάντως ἀνάγκη καταρτισμοῦ ἐνὸς προγράμματος, ὑπάρχει ἀνάγκη ἐργασίας, παραλλήλως μὲ τὰ ἀπαιτούμενα κεφάλαια. Αἱ μὴ παραγωγικαὶ δαπάναι (π. χ. στρατιωτικαὶ) θὰ πρέπει νὰ περιορισθοῦν εἰς τὸ ἐλάχιστον καὶ νὰ ἐπικρατήσῃ κάποιον πνεῦμα θυσιῶν διὰ τὴν ἐλπίδα. Πρὸ πάντων χρειάζεται τόνωσις τοῦ ἐθνουσιασμοῦ τοῦ λαοῦ, ἔλθω τῶν τάξεων, καὶ πίστις εἰς τὸ μέλλον τῆς χώρας, ἡ ἑποῖα εἶναι: θιῶσιμος καὶ δύναται ν' ἀναπτυχθῇ, οἰκονομικῶς καὶ πολιτιστικῶς.

Συμπερασματικὰ ἡ οἰκονομία τῆς Κύπρου εὐρίσκεται εἰς δυσχερῆ καμπὴν τὴν παραμονὴν τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Νήσου. Δὲν θὰ πρέπει ὁμως νὰ ἐκδηλωθῇ κρίσις μὲ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Βρεταννῶν. Διὰ τοῦτο ἐπιβάλλεται ἡ ἔγκαιρος λήψις τῶν προσηκόντων μέτρων ἀπὸ τοῦδε καὶ κυρίως ἡ ἀνάπτυξις τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων τῆς Κύπρου. Ἄλλως τὴν πολιτικὴν πίεσιν θὰ διαδεχθῇ ἡ οἰκονομικὴ τοιαύτη. Δὲν δυνάμεθα ὁμως δι' εὐνοήτους λόγους, ν' ἀναπτύξωμεν ἐνταῦθα λεπτομερῶς τὰ ληπτέα μέτρα, τὰ ὁποῖα ἄλλωστε εὐρίσκονται ἐκτὸς τῶν πλαισίων τῆς παρούσης διμιλίας.